

**BERÉNY RÓBERT (1887-1953)**  
**Macskás csendélet, 1929-1930**

Olaj, karton, 50x67 cm  
 Jelezve balra lent: Berény

Kezdő ár: 15 000 000 Ft / 48 387 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 32 000 000 Ft  
 Estimated value: 83 871 – 103 226 EUR

**HÁTLAGJÁN AUTOGRÁF FELIRAT:**

Elzának, Gyulának kikért szíveim gyulának.  
 Bpest 1930. május Robert

**PROVENIENCIA:**

▪ korábban Dr. Holló Gyula tulajdona

**KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:**

▪ A magyar festészet rejtőzködő csodái – Válogatás magyar magán-  
 gyűjteményekből II. Mű-Terem Galéria, Budapest, 2005. 87. oldal

Berény gyakran reprodukált, nagyméretű vászna, az 1929-ben készült Macska és csendélet (Baja, Türr István Múzeum) a KUT 1930 januárjában nyílt tárlatának egyik kedvelt látványossága volt. Hogy a most bemutatásra kerülő *Macskás csendélet* az ott kiállított festmény előkészítő tanulmánya-e, vagy már annak sikerét követően, mintegy megrendelői kívánságra készült, erre a kérdésre nem lehet határozott választ adni. A hátlapra írt, Berénytől származó dedikáció dátuma azt sugallja, hogy későbbi műről van szó, a festmény kompozíciója és kidolgozása ellenben arra utal, hogy a festő aktuális képeidájának ez lehetett az első megfogalmazása. Berény a kartonra festett változatnál részletesebben, realiztikusabban ábrázolja „delektált” modelljét, kedvenc háziállatát, „aki” mint a festmény főszereplője, enyhe árnyékot vetve a kockás terítőre, egyszerűen besétál a képmezőbe. A csendélet statikusságát ellensúlyozó macska mozgalmassága furcsa, bizonytalan harmóniát teremt – mindez a nagyméretű vászonváltozatnak is sajátja, de ott már a pusztá dekorativitás dominál, az állat a csendélet tárgyaival egyenértékűvé válik, és a síkmértani formák sztereometrikus elrendezése veszi át a főszerepet. A kartonváltozat fekvő formátuma a főmotívum elnyújtott alakját hangsúlyozza, míg a négyzet formátumú vászon az extrém rálátással, a látványi elemek síkformákká való absztrahálásával, valamint a „fordított perspektívával” operál, és az árnyék is eltűnik.

Az itt bemutatott *Macskás csendélet* legfőbb erénye abban rejlik, hogy kivételes lehetőséget nyújt a festő képalkotó módszereinek kulisszái mögé való betekintésre, ugyanakkor megcsillantja Berény kevésbé ismert, mégis oly jellemző, egyedien szellemes humorát.

Barki Gergely

